

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan srečer, izimki nedelje in praznike, ter velja po posti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leta 15 gld., za pol leta 8 gld. za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leta 15 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuge dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznani plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznani jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvje je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravištvu naj se žagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznani, t.j. vse administrativne stvari.

Vabilo na Baročbo.

Sloveno p. n. občinstvo ujedino vabimo na novo meročbo, stare gospode meročinke pa, kerom bo potekla koncem meseca meročnina, prosimo, da jo o pravem času ponovno, da pošiljanje ne prenehata in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

vabilo na Ljubljansko naročnico brez pošiljanja na dom:

**Vse leta ... gld. 15.— Četr leta ... gld. 8-30
Pol leta ... " 6-30; Jeden mesec ... 1-10
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec,
20 kr. za četr leta.**

o pošiljanju po pošti veljav:

**Vse leta ... gld. 15.— Četr leta ... gld. 4-10
Pol leta ... " 8— Jeden mesec ... 1-40
Kaznjuje se lahko z vsemim dneviom, in hkrati se mora poslati tudi meročnina, drugače se ne izramo na določeno meročilo.**

Upravištvu „Slovenskega Naroda“.

Majhno politično slepišo.

Gospod kanonik in državni poslanec Klun je bil vedno nekoliko komedijant. Že od nekdaj ljubi spletke in posebno ga veseli, če more koga opehariti, budi že političen nasprotnik ali priatelj, in da doseghe to, se niti ne ustraši sesti na svojo moško besedo.

Dokazov za to je lahko navesti' nebroj. Kdo ne ve, kako značajno in možato je gospod kanonik postopal v dež. zboru takrat, ko je šlo za višjo deklisko šolo? Komu ni znano, kako je svoj čas intrigiral zoper Žitnika, da bi ta ne prišel v dež. odbor? Nemci so bili takrat že obljubili glasovati za Žitnika in zoper dr. Bleiweisa, Klun pa je šel k njim in jim prigovarjal, naj glasujejo za dr. Papeža, kar so veleposestniki brez obotavljanja obljubili, klerikalnim svojim tovaršem pa je reklo, da Nemci nečejo Žitnika nego zahtevajo dr. Papeža. Tako je takrat dr. Papež na veliko škodo cele dežele prišel v deželnini odbor. Kakor rečeno, bi se dalo takih vzgledov navesti še mnogo.

Najnovejše politično slepišo je uprizoril kanonik Klun ta mesec, in stvar je za gospoda Kluna in njegovo stranko tako karakteristična, da jo moramo pribiti.

Listek.

Slovensko sokolstvo.

„Tvoj je vstajenja dan!“

Brez hrupa, brez zunanjih šumečih nastopov obhajal je včeraj 29. t. m. ljubljanski „Sokol“ v svojem ožjem društvem krogu praznik, praznik prepomemben za razvoj društva. Obhajal ga je z radostjo in zadoščenjem, saj ga je pričakoval in se ga veselil 33 let. Cvetna nedelja l. 1896. prinesla je „Sokolu“ lastno telovadnico, lastno telovadno orodje. Ni sicer s cvetjem posuta pot, ki je „Sokolu“ odmenjena, ker boriti se ima z raznovrstnimi neprijatelji in to so, kar je naročito pondarjati, v prvi vrsti neutemeljeni predsedki gotovih krogov. Ako sedaj po poteklih 33 letih moremo konstatovati samo to, da poganja naše „Sokolstvo“ čvrsto trstje, tolažimo se pri tem z upapolnimi nadami, da to trstje požene plodunosno cvetje, ki naj obrodi obilega in zdravega sadu. Cvetna nedelja bodi nam dobro in ugodno znamenje, to pa tim bolj, ker se je včeraj zapazilo nekaj, kar je moralno vsako sokolsko srce s pravim veseljem napolniti. Naše cvetje, naša nadpolna mladina, prihitela je v nebroj-

Znano je, kako slovesno je klerikalna stranka opetovanje izjavljala, da se bodo njeni poslanci potegovali za splošno volilno pravico, in, če te že nikakor ne bo doseči, vsaj za kolikor možno izdatno razširjenje volilne pravice.

No, kanonik Klun je svojo besedo že snedel, e tako lahkim srcem, kakor da sam svoje moške besede ne zmatra vredne piškavega lešnika.

Radi mu priznavamo, da se je vrlo potegoval za interes dežele kranjske, zahtevajoč, naj se naši kronovini dovolita v peti kuriji dva mandata, a da je pri razpravi o volilni reformi skušal preslepiti javno mnenje, tega odobravati ne dopuščajo naši liberalni nazori o poštenju.

Dne 15. marca se je v odseku za volilno reformo sprožil predlog, naj se iz vladnega načrta izloči § 9 b, določajoč, da posli, ki žive v družinski zvezi z njih gospodarji, nimajo volilne pravice. Za ta predlog so se potegovali levičari, češki veleposestniki, protisemitski, mladočeški in celo katoliški poslanci Dipaulijeve skupine. Vsi so opozarjali, da bi bila velika krivica, izključiti od volilne pravice zanesljive posle, dočim bi jo imeli nestalno bivajoči delavci in dñinari; vši so bili jedini v tem, da posli socialnemu redu niso tako nevarni kakor delavci in da nikakor ne gre prikrajšati jih za to, kar se dovoli vsakemu pravljarcu. Zoper predlog so govorili samo črni reakcijonar grof Falkenhayn, řtajerski kmet Hagenhofer in rumunski veleposestnik Lupul, dočim je vlada izjavila, da je všeč, če se vzprejme stavljeni predlog.

Pri glasovanju se je v odseku vzprejel predlog, naj imajo tudi posli v peti kuriji volilno pravico. Proti predlogu so glasovali samo poslanci Falkenhayn, Hagenhofer, Jędrzejowicz, Lupul in Szczepanowski, vši drugi člani odseka za volilno reformo, med njimi tudi kanonik Klun, so glasovali za predlog.

V odseku je torej kanonik Klun stal na strani tistih, kateri so zahtevali, naj se da tudi poslom volilna pravica, ravnal je torej v zmislu svojih in svoje stranke obljub.

Za to bi mu morali biti hvaležni, da to ni bila gola komedija. Gospod kanonik Klun je sicer glasoval za to, da dobe posli volilno pravico, a

nem številu pozdravil preporodni dan ljubljanskega „Sokola“, prihitela je naslanjat svoja čutila polna žarečega rodoljuba ob čivljajočem ognji „Sokolstva“. In reči moramo: Mladina ti slovenska, ti si nam bila včeraj v telovadnici najljubši gost! Saj za te delamo, tudi pripravljamo pot k tistem pouku, da boš kedaj čvrst in odločen bojevnik v službi domovinski. Z veseljem pa tudi konstatujemo, da se je narodno prebivalstvo bele Ljubljane prijazno in mnogobrojno odzvalo povabili ter zanimaje motrilo prerodno delo svojega „Sokola“. Osobito nas je razveselil poset slovenskih žena in deklet, pri čemur smo iskreno želeli, naj bi se slednje tudi v istini osokolile in tako za bodoče preprečile žalostno prikazen, da se namreč — deca slovenskih roditeljev sramuje tistega jezika, kojega govorita oče in mati.

Ob določeni uri naznanih nam je glas sokolskega rogu pričetek slavnosti. Duri se odpro in prikaže se društvena zastava, katero je natlačeno zbrano občinstvo burno pozdravilo. Sokoli v društvu in telovadni opravi prikorakajo v dvorano in kakor na mah razvrste se v 4 čete. Nastopili so telovadci v treh vrstah, vsaka pri svojem orodju, črtca četa pa je stala pri svoji zastavi, pri zastavi, ki je videla mnogo žalostnih pa tudi veselih dogodkov v

samo da preslepi javno mnenje, zakaj ko je posl. Hagendorfer jel iskati pristašev za minoritetni predlog, s katerim se zahteva, naj se poslom ne da volilna pravica, je brez težav dobil grofa Falkenhayna in kanonika Kluna, katera sta podpisala njegov predlog, dočim poslanci Jędrzejowicz, Lupul in Szczepanowski tega niso hoteli storiti.

Taka komedija je nedostojna poštenega politika, upravljati jo more pač samo kak katoliški poštenjak, a pribili smo jo, ne samo ker je značilna za politično moralno kanonika Kluna in njegove stranke, nego tudi zategadelj, da se porabi pri bodočih volitvah v peti kuriji, pri katerih bodo svojo gorečo ljubezen prav poslom ponujali tisti klerikalci, kateri se zdaj ne sramujejo upravljati tako komedijo, da bi javno mnenje presleplili in posle opeharili za njih volilno pravico.

Državni zbor.

Na Dunaji, 28. marca.

Gospodska zbornica je imela danes sejo, v kateri je rešila državni proračun. Potrebovala je za to samo nekoliko ur, ker se je oglasilo le malo govornikov in še ti so govorili o rečeh, ki v generalno debatu o proračunu sploh ne spadajo.

Bivši pravosodni minister grof Schönborn je govoril o regulaciji dunajskega mesta, se poganjal za ohranitev starih poslopij, katera mu seveda bolj ugajajo nego nova, že ker ga spominjajo na njemu tako priljubljeni srednji vek. Sekundiral mu je klerikalni baron Helfert, kateremu so zoperne ravne ulice. Naučni minister baron Gautsch je hitro obljubil, da stori za ohranitev starih poslopij, kar bo mogoče.

Bivši češki namestnik grof Thun je porabil ugodno priliko, da pokaže svojo ljubezen za zlato Prago, za kar v dobi svojega namestnikovanja ni imel časa, ker je imel zasledovati omladince in razkrivati zarote. Sedaj je te nadomestil. Priporočal je visoki vladi, naj posvečuje finančnjim razmeram mesta Prage blagohotno pozornost.

Na drugo struno je udaril grof Zedtwitz. Goreče se je potegoval za zdravljenje z vodo in njegov govor je bil prav za prav slavospev Kneippu.

društvenem življenji; smelo pa trdim, da je bil včerajšnji dan najbrže najveseljši prijetljaj, kojemu je naša trobojnica prisostovala. — Vse pričakuje, vse je tiho, vse zre tja, kjer stoji društveni starosta. Videč, da je vse v redu, pozdravi starosta brat dr. Ivan Tavčar nastopivše sokole, razloži z jedrnatimi besedami pomen obavlajočega se slavlja ter konečno izroči telovadnico in telovadno orodje tistem društvenemu faktorju, kateremu je namenjena, društvenim telovadcem. Želi iskreno, naj bi se telovadne vrste čim bolj popolnile in naj bi se čim najtemeljteje in marljivo gojila telovadba, prvi pogoj in najboljša podloga zdravemu sokolstvu. Da bi se vse nade, katere gojimo ob preporodu našega društva obistinile na korist slednjemu in celiemu sokolstvu v obči, da bi bratje Sokoli čuvali zvesto svoje ognjišče, lastno telovadnico, v to ime kliče vsem zbranim Sokolom krepak, iskren na zdar!

Zaorili so na zdar in živio klici in čitalo se je Sokolom na obrazu, da jim srce igra v upolnih nadah in svetem navdušenji. In uverjeni smo vsled obilega poseta, da je tudi rodoljubno občinstvo to isto želelo Sokolu, kar mu je sporočil brat starosta.

Bratje tamburaši udarjajo „sokolsko“ in že so

Morda je hotel govornik na ta diskretni način svojim perskim tovarišem povedati, da se nekateri iz njih zdravljenja prav potrebi.

Pri specijalni debati se ni nihče oglasil in se e proračun soglasno vzprejel.

Z isto naglostjo in brez debate sta se vzprejela še dva druga zakonska načrta, na kar so se visoki gospodje razšli, zadovoljni, da so v tako kratkem času in s tako majhnim naporom storili državi toliko dobrega.

Naše železnice.

III.

(Govor posl. I. Nabergoja v seji poslanske zbornice dne 17. marca t. l.)

Da sem vpisan mej protigovorniki k temu poglavju, zgodilo se je iz tega vzroka, da sem na ta način gotovejše prišel do besede, nikakor pa radi opozicije proti sedanjemu gospodu železniškemu ministru, do kojega gojim popolno zaupanje v trdni nadi, da zasnuje srečnejšo železniško politiko, so sebno gleda Trsta, (Dobro!), nego so jo imeli prejšnji trgovski in železniški ministri.

To je že stara pritožba, kojo smo čuli že mnogokrati, ki sem jo prisiljen povedati o tem poglavju drž. proračuna kakor zastopnik mesta tržaškega. V letosnjem proračunski razpravi imam v to temveč povoda, ko je državna važnost železništva dovela do novega zasnutja posebnega centralnega mesta in ko v prvič vidimo na ministerski klopi posebnega železniškega ministra, o katerem smemo misliti, da bude posvečal posebno zanimanje stvarem svojega področja. Neprijazno položenje, v kojem se nahaja Trst, to jedino znamenito pristanišče v tej državni polovici, je tako znano, da se mi ni treba truditi s podrobnejšim pojašnjevanjem. Trst je v otrplosti, spoštovana gospoda moja, a na polju trgovinskega gibanja je prenehlijaj toliko kakor nazadovanje. (Prav res!)

Dasi je Trst, odkar se je presekala zemeljska živina pri Suecu, ono pristanišče, ki je najblžje tej veliki prevozni cesti, po koji mora kediti evropsko-azijaska trgovina, vendar si ni moglo pridobiti nikakega znatnega dobička iz tega ugodnega položenja. Gospoda moja! Nočem navajati, koli velikanski so se povzdignila druga pristanišča ob Srednjem morju, odkar se je odprl sueški kanal. Le Reko bi hotel navesti za vzgled, in tu moram reči le to, da mi v Trstu gledamo z labko umevno zavistjo na velikansko pomnoženje, ki je je donesla dalekosežna trgovinska politika ogrska trgovini Reke. Kaj je bila Reka pred 25 leti?

Gospoda moja! V letu 1871. predstavljal je ves uvoz na Reko po morju trgovinsko vrednost devetih milijonov! (Čujte!), izvoz pa vrednost od 56 milijonov, ukupno torej 146 milijonov. V letu 1892. pa je znašala trgovinska vrednost uvoza na Reko po morju 415 milijonov, izvoza 51 milijonov, ukupno torej 925 milijonov, to se pravi, da se je vrednost pomorske trgovine več v dobi 25 let več kakor pošestorila. (Čujte!) Kako malenkostna je temu nasproti povzdiga Trsta! Vrednost uvoza v Test po

telovadci na orodji. Vse se divi težkim vajam, koje izvajajo sokoli in radostno gleda njih zdrava giblja in čvrsta telesa. Dasi je telovadba počivala več nego pol leta, vendar smejo marljivi predtelovadci bratje Vernik, Škof in Marnik zadovoljni biti s svojimi dosedaj žal le 23 telovadci. A to je bilo prvi dan. Vedno in vedno oglašajo se novi bratje k pristopu „Sokola“ in baš mej novimi opažamo močno število telovadcev, dokaz, da na rod sam čuti potrebo in čista korist telesnega vezbanja. Torej le krepko naprej, navzgor leti Sokol proti jaenim višinam!

Ob polnoddenečem udarjanji bratov tamburašev pod vodstvom br. Barboreča proizvajali so naši telovadci vaje, osobito na drogu, o katerih se mora reči, da se čim bolje bližajo dovršenosti. Občinstvo je pazno zasledovalo posamezne vaje ter imelo zadoščenje, da je „Sokol“ društvo dela in napredka.

Po končanih vajah, s katerimi so stopili telovadci v posest izročenega orodja, izvršil se je sprevod vseh Sokolov, defilovaje pred bratom starostu v znak bratskega pozdrava celega društva.

S tem je bil oficijelni del završen. Občinstvo privrelo je v telovadnico, ogledovalo elegantno, a vendar močno orodje in mladina poskušala je tudi proizvajati par vaj na orodji. Le tako naprej! Mla- dina ti imaš v Sokolu prijatelja, zve-

morju povzdignila se je od 1284 milijonov v letu 1874. na 189 milijonov v letu 1893., izvoza pa od 926 milijona na 149 milijonov. Pomnoženje znaša torej na Reki 600 odstotkov, v Trstu komaj 50 odstotkov. In tudi treba še pripomniti, da številke za tržaško trgovino ravno v poslednjih letih ne kažejo skoro nikake premembe. Kje tice torej vzroki, da Trst ne more napredovati vzhod vsej ugodnosti zemlje-pisnega položenja svojega? Gospoda moja! V glavnih stvari je vendar krivda v izvestnih nesrečnih odrébah in zamudah avstrijskih vlad. Zgradnja črte Trviž Pontebo je bila na očitno škodo Trstu v prilog njega staremu tekmeču, Benetkom. Ni bilo dobro premišljeno z avstrijskega stališča, da se je poprej dozidala železnica čez Pontebo, nego so se primerno zavarovale pomorske koristi Trsta po popolnjenju naše železniške mreže. (Konec prih.)

V Ljubljani, 30. marca.

„Vaterland“ proti češkemu državnemu zboru. Pomenljivo za razvoj stvari v Avstriji je, da je „Vaterland“, ki vendar hoče biti glasilo češkega veleposestva, se oglasil proti obnovljenju češkega državnega prava. „Vaterland“ naravnost pravi, da so češkega državnega prava le nekateri konservativni veleposestniki se poslužili, da so mogli delati opozicijo februarški ustavi in dualizmu, da pa za pozitivno pravo veljati ne more. Potem pripoveduje, da državnopravna stranke same niso prav jasne o vsej stvari in zlasti niso jedine, če je sedaj potreba začeti kako državnopravno akcijo, ko so stvar pogreli manj poklicani faktorji. Praška „Politik“ misli, da je „Vaterland“ sedaj slabo poučen o mišljenju češkega veleposestva, nam se pa zdi, da mora dotedi članek prihajati baš iz peresa kacega glavnih vodij konservativnega veleposestva. Potrjuje, kar smo že mi večkrat rekli, da češkim veleposestnikom je šlo le za svoje koristi. Sedaj, ko previdijo, da se jim po volji češko državno pravo izvršiti ne bode dalo, pa sploh nasprotujejo temu pravu. Za narodne pravice jim tako ni nič.

Pameten ukaz ministra Gautscha. Učni minister je poslal vsem srednješolskum ravnateljstvom in deželnim šolskim oblastvom neki ukaz, v katerem določa, da se ne smejo preveč preminjati šolske knjige pri novih natisih, tako da so potem starejši natisi nerabljeni. Prejeme v tekstu naj se omejje le na najpotrebnejše. — Ta ukaz je bil potreben, ker sedaj so nekateri izdajatelji knjig jih pri vsaki izdaji toliko predelali, da učenci prejšnjih izdsj rabiti niso mogli, da se je le več knjig razprodalo. Posebno pri jezikoslovnih predmetih, kjer o kakem naglem napredku znanosti ni govora, je tako preminjevanje bilo povsem neopravičeno. Latinske in grške slovnice, ki so se rabil pred dvajsetimi leti še niso prav nič zgubile na svoji vrednosti, a vendar so upeljali popolnoma nove izdaje, ki prejšnjim skoro nič podobne niso.

Rusini so se obrnili do učnega ministerstva, da se v Lvovu osnuje rusinska dekliska šola. Povsed torej spoznavajo potrebo dobrega ženskega višjega izobraženja, le naši klerikalci o tem nečejo ničesa slišati. — V Starem Mostu bi bil moral biti te

stega in močnega, ki te ne bode varal. Saj je „Sokol“ nesebišen in mari so mu zgolj koristi mile nam domovine, katero nam je ljubiti in zanjo se žrtvovati do zadnjega izdiha!

Po oficijelnem delu zbrala se je sokolska družba na prostorni galeriji in slavnostni stol segel je od jednega konca do druga. V kake pol ure trajajočem prijateljskem razgovoru, nazdravilo se je Sokolstvu v obči, našemu „Sokolu“ in njegovemu strosti ter čvrsti stari gardi, koje nekateri navzoči od prvega početka do danes krepko nastopajo v rudečih srajcah ter tako dokumentujejo, da jim še vedno, kakor pred 33 leti srce gorko in neustrašeno bije za sokolstvo. V tem se pa tudi vidi, da prebiva v zdravem telesu zdrav duh! Opoladne razšla se je družba z zavestjo, da je bila cvetna nedelja 1. 1896. obratna točka v društvenem življenju ljubljanskega Sokola in sicer v obrat na boljše in vspešnejše delovanje, ki naj koristi slovenskemu Sokolstvu v obči in tako tudi celemu Slovenstvu. Sokolstvo in slovenstvo zvezano je tako trdno, da si jednega brez druga misliti ne moremo. Zatorej trdno upamo, da se bode i pri nas izpolnilo, kar so severni naši bratje malone že dosegli, namreč dejstvo: kar Slovenec to Sokol! V to ime srčni: Na zdar! — šč—

dni rusinski ljudski shod, a ga je vlada prepovedala, ker legar razsaja v tem okraju. Čudno je pa pri tem, da semnji se pa ne prepovedo, dasi se na njih shaja veliko več ljudij, nego bi se jih bilo sešlo na napovedani rusinski shod. Naravno je, da ljudje govore, da je bolezni bila le preteza prepovedi. Vlada ne mara dopustiti nobenih ljudskih shodov, ker se boji, da bi se narod toliko ne zavedel, da bi se postavil na svoje noge in se ne dal od poljske šlahte več voditi za nos. Že pri zadnjem deželnozborski volitvi poljski šlahti ni šlo več vse po volji.

Zmaga francoske vlade. Vsa opozicija je bila napela vse sile, da vrže še pred Velikonočjo radikalno vlado, pa se jej ni posrečilo. V maju so departementne in občinske volitve v Franciji in vse zmerne stranke se boje, da bi jih ne vodila radikalna vlada, kajti če radikalci zmagajo pri teh volitvah, utrdijo si svoje stališče v deželi in imajo mnogo upanja, da zmagajo pri volitvah za zbornice. Vladni nasprotniki imajo večino v budgetni komisiji in to so hoteli izkoristiti. Komisija je prišla pred zbornico s predlogom, da se naj vse predloženi proračun odkloni in predloži nov, v katerem ne bude progresivnega davka. Če bi se bila zbornica za to izrekla, bi bila vlada odstopila. Zbornica je odsekov predlog zavrgla in narečila odseku, naj le o predloženem predlogu razpravlja.

Dopisi.

Iz Železnikov, 28. marca. Zadnji dopis iz Železnikov je veljal kot zahvala onim, kateri so 25. februarja izvolili državnim poslancem kandidata narodne stranke g. Koblarja, dasiravno je bila klerikalna stranka nastopila s tako osornostjo zoper njega. Da so prav volili, spričuje že prvi njegov govor v državnem zboru, spričujejo resolucije njegove, katere je storil; kako je povzdignil svoj glas za svoje volilce v Idriji, a tudi nas, svojih rojakov, ni pozabil. Iz iskrenega srca smo hvaležni njemu na njegovem prizadevanju, na njegovi ljubezni do nas bednih, pomoči potrebnih Železnikarjev. Ne bom opisoval, ker bi bilo meni nemogoče natanko to storiti, reve in bede, ki nas tare in mori že toliko let; kdor vidi z lastnimi očmi naše sedanje razmere in pozna tudi razmere iz prejšnjih let, ko je bila sreča tudi še doma pri nas, le ta mogel bi, ako bi imel večše, izurjeno pero, to približno narediti. Zato pa je že marsikdo dejal izmej nas, da si rajši želi nazaj tisto egipotsko našo sužnost, nego da trpi pomanjkanje! . . . Vsled tega si je labko misliti, kako smo bili veseli, ko smo čitali govor g. A. Koblarja, in „Sl. Narod“ je romal od hiše do hiše, iz roke v roko; ko pa smo ga mi revnejši dobili v roke, je bil že porabljeno tako, da je nekdo ga primerjal našemu položaju rekoč: „Zelo je „Narod“ razdejan, a tako reven in razdejan pa še ne bo kmalu kakor Železniki!“ Čestitamo le onim, ki imajo tako vrelega zastopnika v državnem zboru. Č. g. Koblar je govoril dobro, in sedaj je dolžnost vlade, da se ozira na prošnje naše in g. poslance, da upošteva naše žalostne odnošaje v primeri z odnošaji prejšnjih časov, ko smo živelji Železnikarji še v tako zvani — „zlati dobi“! Žal da nam od nje ni ostalo drugega nego — spomin na nekdanje blagostanje! Sicor pa se je storilo že mnogo potov, mnogo se je moledovalo pri deželni vladi, pri g. deželnem glavarju za pomoč; objubilo se je povsodi, beseda se je dala — dejanja pa pričakujemo že dolgo, in težko a še vedno zamenljivo. Sedaj se pripravlja tu mnogo ljudij, da pridejo iskat zaslужka v Ljubljano, kjer bodo podrali, dočim — bojimo se — da se bo doma vse samo podrlo! . . .

Iz Orehka, 24. marca. Pri nas je pred kratkim umrla obča spoštovana, blaga in dobra gospa, Zibelka ji je tekla tu, a še kot mlada deklica prišla je v Trst. Na svoja stara leta vrnila se je po smrti soproga v rojstno vas in v miru živila do smrti. Rajnka gospa bila je pravi blagoslov božji za celo vas. Reveži in ubogi dobivali so pri njej podpore, nesrečni in obupani ljudje tolaže, vsacemu bila je gostoljubna hiša odprta. Svojih priprostih sorodnikov, največ kmetov, iz domačega kraja ni se, akoravno precej imovita, sramovala, rada je občevala z njimi in jim izkazovala svojo naklonjenost pri različnih priložnostih. Bili so ji ti sorodniki in cela vas nekako zadoščenje za ono nehvaležnost in žalost, katero so ji delali lastni otroci, odtujivši se materinemu srcu in naši veri. Da se je tedaj hotela spominjati domačih sorodnikov tudi v oporoki, bilo je naravno; kajti bili so ji dragi in bili bi zelo potreben male podpore pridni in pošteni, a resni Pivčani. Res je naredila oporoko še pred nekaj leti in v tej razdelila celo premoženje na dva dela, prvi del naj bi dobili desemtletni, drugi del pa bratje sestre, oziroma njih otroci. Ali žalibog, cela oporoka je neveljavna. Posledica tega je, da poddejajo umrlo gospo posavni dediči, in sicer otroci in vnuki; lahoni, kateri se za mater, oziroma staro mater, dokler je živila, nikdar še zmenili niso. Žalostno zares,

se pomicli, da pride celo premoženje popolnoma v tuje roke, namreč v roke našim vaščanom popolnoma tujih ljudij. Kako bi se prileglo ubogemu Pivčanu, ki se trudi dan na dan, da preživi sebe in svojo družino, le mali del one dedičine. Rajnka gospa bi se getovo obrnila v grobu, če bi vedela, kaj se je zgodilo z njenim premoženjem. Prepričana je bila gotovo do zadnjega vzdihleja, da se bodo vršila nje zadnja volja, kakor je bila zapisana v oporoki. A temu ni bila ona kriva! Revica je, reči moramo žalibog, najbolj le zaupala duhovnim gospodom; tudi pri oporoki iskala je pomoči pri njih in naletela na tistega gospoda župnika sedaj dekana, ki je ob jednem tudi doktor juris, te vede pa toliko več, da niti pravilne oporce narediti ne zna. Mi sodimo, da je doktor-dekan v svoji nevednosti naredil tako oporoko, ljudje pa govorite, da je morda naredil neveljavno oporoko namenoma, ker se ni ona gospa spominjala s kako izdatno svotico gospodov in cerkve, kakor je to na Kranjskem navada pri takih pobožnih žensah, in sicer večkrat žalibog v tako obilni meri, da dedič potem sami ne vedo, kako da bodo izplačali oni denar, ki pride povrh tega še iz domovine v Rim. Bodisi pa, da ni imel nobenega slabega namena in da je to storil le iz graje vredne nevednosti, naj se g. dekan vendar jasno izjavlji, kako je s to rečjo, kajti odkritosrčna izjava bode njemu in celiemu duhovnemu stanu le v korist. Misliši si morate namreč, preč. g. dekan, kako razjarjeni so oni ljudje, katere je zadela posledica Vaše nevednosti ali labkomišljnosti in da izražanje one opravičene ježe ni nikakor prav priznano za Vas in celi Vaš stan! Posledice tega žalostnega slučaja, ki je vreden, da se ga biježi z debelimi črkami v "Črne bukve kmečkega stanu", pa si pripisite le sebi, preč. g. dekan, v krivo! — Pivški redoljub.

— Opomba uredništva: Kolikor nam znano, ni to jedini slučaj, ko se je ta gospod doktor, tedaj župnik sedaj dekan, debelo blamiral s svojo vedo v juridičnih rečeh.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. marca.

— (Antona Dvořaka priznanje „Glasbeni Matici“.) Anton Dvořák, slavni skladatelj, izrazil je dunajskemu koncertnemu odboru telegrafično v zelo laskavih izrazih svojo zahvalo za izvajanje „Mrtvaškega ženina“ na Dunaju, ter naročil sporočiti in izraziti p. v. s. k. z. b. „Glasbene Matice“ svojo najpopolnejšo zadovoljnost, dirigentu „Glasbene Matice“ g. Hubadu pa svoje visoko priznanje. Nadalje izrazil je društvo svojo iskreno zahvalo in veselje, da je njegovo delo, „Mrtvaškega ženina“, izvajalo na Dunaju.

— (Cerkveni obredi včincega tedna) V sredo popoldne ob 4. uri pritočno po ljubljanskih župnih cerkvah običajne velikonočne lamentacije, v četrtek in petek bode obiskanje Božjih grobov. V soboto popoldne mej 4. in polu 7. uro vršilo se bo po raznih cerkvah ustajenje.

— (Žurnalistični zmkavt) V svoji polemiki zaradi volitve v deželnem šolskem svetu v dež. zbor kranjski in takrat rekel, da bi bilo potem laglje izposlovati zastopnika Slovencev v štajerskem dež. šol. svetu. Takrat so se tudi vršila poganjanja z drom. Junowicem in Wallnerjem. Vzlic temu je „Slovenec“ v soboto trdil, da smo mi rekli, da se je vse to zgodilo pred letošnjo volitvijo v deželnem šolskem svetu. Tako zavijanje se imenuje zdaj na Kranjskem „katoliško“.

— (Repertoar slovenskega gledališča) Opozorjam na jutrišnjo premijero Goethejevega „Egmonta“ na korist g. Danila. Igro je preložil g. E. Gangl. Za to predstavo se je preskrbelo mnogo novih, jako elegantnih kostumov.

— (Slovensko gledališče) Mej vsemi operami, kar se jih je doslej pri nas celo, se je občinstvu najbolj prikupil „Trubadur“. Pričakovati je bilo, da napolni gledališče tudi v soboto. Žal, da se to ni zgodilo. Zbor bi bil gotovo zaslužil obilnejši obisk, saj se je vso sezono pošteno trudil. Predstava je bila prav dobra.

— („Glasbene Matice“ tretji letosnji koncert v Ljubljani) bode, kakor se nam javlja, kmalu po Veliki noči. Ponavljaj se bode ves vzpored prvega dunajskega koncerta in se bode tako ustreglo od mnogih strani izrečeni želji. Kar bode temu koncertu dajalo posebno mičnost je, da bodo dame ženskega zabora nastopile v narodnih nošah, s katerimi so na Dunaju vzbujale toliko zanimanje. Tako se bode ponudila tudi onemu delu priateljev „Glasbene Matice“, ki se niso mogli udeležiti dunajskih koncertov, prilika, da poleg

glasbenega užitka vidijo tudi slikovito skupino imponantnega zборa, ki je že s svojim nastopom imponiral celo razvajenim očem velikomestnega dunajskega občinstva. Dan koncerta prijavimo prihodnjič. Že zdaj pa opozarjam posebno unanje rodoljube, naj se pravočasno oglase za sedeže pri g. Češarku v Šelenburgovih ulicah (v stari čitalniški trafi).

— (Jour-fixe „Sokola“) O včerajšnji dopoludanski telovadski slavnosti ljubljanskega „Sokola“ govorimo na drugem mestu. Zvečer zbrala se je lepa družba Sokolov na stranski galeriji telovadnice v bratski jour fixe. Poslal je k temu večeru svojo deputacijo tudi „Gorenjski Sokol“, ki je po br. Franu Omersi ml. sporočila veselo vest, da so zadnje zapreke premagane in da se bodo vršili prvi občni zbor že 19. aprila 1896. Ljubljanski Sokoli vzprejeli so najblžje svoje sobrate navdušeno in to tudi v posebni napitnici izrazili. Večer otvoril je starosta dr. Ivan Tavčar, ki je razložil pomen ovrsene slavnosti dopoludanske ter gorko pokladal na srce zbranim Sokolom, naj zvesto gojijo idejo sokolsko ter točni in samega sebe zatajevalni v izvrševanju svojih dolžnosti. Bratje tamburaši svirali so pod vodstvom svojega zborovodje br. Barbotiča prav polhalno. Glavna točka bilo pa je izborna sestavljeno in temeljito proučeno predavanje tajnika V. Murnika o pomenu, namenu in cilju Sokolstva. To poučno in zanimivo berilo priobčimo v jedni prihodnjih številk kot samostojen odstavek, da bo imelo sl. občinstvo priliko spoznati, da je burna pohvala, ki je sledila predavanju, bila zaslužen zeak polnega priznanja. Mej petjem in tamburanjem vršile so so iskrene napitnice, tako prej imenovana „Gorenjskemu Sokolu“, bratski vzajemnosti, Sokolstvu v obči in slovenski domovini ter od strani „Gorenj. Sokola“ ljubljanskemu „Sokolu“. Vnes pa se je vršil razgovor o telovadbi in se je sklenilo osobito od strani starejših članov na sredo določeni pouk o kretanji in prostih vajah mačljivo počivati. Ob polu 12. uri trebalo se je ločiti od gorenjskih Sokolov, ki so ponesli saborj zavest ozke zvez z ljubljanskim Sokolom. Pa tudi člani ljubljanskega „Sokola“ uvideli so v njih dragi prijatelje in le želeti je, da bodo skupno delovanje plodonosno. Vsi pa, ki so preživeli včerajšnji dan, vsi obdržali bodo cvetno nedeljo 1. 1896 v najlepšem spominu, v sesti si, da je storilo s tem dnehom slovensko Sokolstvo trden korak naprej. Dal Bog in sreča sokolska! Iz Rima je pozdrivil bivši starosta Hribar „Sokola“.

— (Velikonočne počitnice) Na srednjih, mestnih in javnih ljudskih šolah ljubljanskih ter na obeh c. kr. učiteljiščih prično se velikonočne počitnice v torek popoldne oziroma sredo dopoludne, ter trajajo do prihodnje srede.

— (S steklenico — po glavi) Ob sobotah večer imajo delavski krogi denar, in „denar je — svetá vladar.“ V soboto večer vnel se je v Keržetovi hiši na Opškarski cesti prepir, in pri tej priliki udaril je hišni gospodar svojega sina s steklenico po glavi, ter ga precej ranil.

— (Vreme) Sobotno deževno vreme nam je po lepih pomladnih dneh prineslo dokaj — prevare, kajti vsled burje se je temperatura čutno znižala, po visokem hribovju okoli Ljubljane in po Notranjskem in v kamniških planinah pa je pobril vrhove in planjave dva palca visok sneg ter nas zapobil za par dni zopel v — zimske suknje. Prognoza dunajske centrale nam obeta za prihodnje: sicer nestanovitne pa naštejne dueve.

— (Celjsko pevsko društvo) sklenilo je prrediti dne 31. maju t. l. odnosno za slučaj, da je ta dan neugodno vreme, dne 7. junija t. l. na vrtu hotela pri kroni veliko pevsko slavnost s prijaznim sodelovanjem telovadcev in tamburašev „Celjskega Sokola“ in „Šmarske godbe“. Za to slavnost delajo se obširne priprave ter se smelo nadejamo, da bodo rešili vrli pevci tega mladega društva ta dan prevzeto nalogu častno. Nadejamo se pa ob jednem, da se bodo udeležila te slavnosti vsa celjska in okoličanska narodna inteligence ter izkazala s svojim posetom mlademu, vrlo delujočemu društву svoje simpatije. Res je bila skrajna potreba, da se je ustavilo to društvo, ker bi bila inače slovenska pesem v Celju morebiti popolnoma zaspala, česar se nam hvala Bogu ni več bat. Društvo vodi spreten, previden in marljiv odbor, kateremu stoji kot zaščitnik na strani vso celjsko Slovenstvo izvzemši dvojico nadutih domišljavcev, katera prekrbujeta „Slovenskemu Gospodarju“ strupeče pušice naperjene proti društvenem odboru, česar se ta vendar ne straši in nanje tudi ne reagira. Društvo ima trdn podlago, ter odbor dobro in trdno voljo; vzliz napadom „Slov. Gosp.“ ne spremeni društvo svojega programa ter se ne oddalji niti za pičico

od svojega stališča. Zaradi tega pa kličemo zdravemu in vrlo delujočemu mlademu „Celjskemu pevskemu društvu“: „Le tako naprej, na svidenje pri slavnosti!“

— (Šolsko nadzorništvo v Gorici) Naučno ministerstvo je razdelilo šolsko nadzorstvo za ljudske šole v Gorici. Doslej je vse šole v mestu nadzoroval laški nadzornik, odslej pa bode slovenske šole v mestu nadzoroval za slovensko okolico imenovani okr. šolski nadzornik.

Darila:

Uredništvu našega lista je poslal:
Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gospod Dragotin Žagar, deželni blagajnik v Ljubljani, 5 krov za piruhe naši dični družbi. — Živio rodoljubni darovalc v njega nasledniki!

Z družtvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani je darovala sl. „kmetska posojilnica“ na Vrhniku 20 krov. Za ta blagodušni dar se ji v imenu odbora najtopleje zahvaljuje Jakob Dimnik, blagajnik.

Brezjavne.

Dunaj 30. marca. Protisemitska stranka je preprečila na dan 8. aprila določeno volitev župana. Mnogo protisemitskih občinskih svetnikov je nalašč odpotovalo z Dunaja, tako da se jin niso mogla dostaviti vabila k dočni seji.

Dunaj 30. marca. Iz gimnazije v Kremsu so bili izključeni širje dijaki zaradi prusofitskih in protidinastičnih agitacij.

Lvov 30. marca. Smolka se počuti jako slabo. Noge so mu otrpnile.

Pariz 30. marca. V Gilleu je zgorela zaradi svoje krasote slavnna Izveličarjeva cerkev, veter pa je zanesel ogenj tudi v sosedno bolnico, ki je bila hipema v plamenu. Vojaki so deložirali 200 bolnikov, od katerih jih je pri prenašanju umrlo 16. Vojaki so pri tej priliki v bolnici vzeli iz lekarne nekaj steklenic, misleč, da je v njih žganje, a bil je strup. 25 vojakov je bilo otrovanih; 7 vojakov je že umrlo, drugi so v največji nevarnosti.

Narodno-gospodarske stvari.

— Mestna hranilnica v Radovljici. (Dalje.) Zaradi tega pa tuji posojilnici nikakor niso mogle izhajati z lastnimi svojimi sredstvi t. j. deleži in nabranimi rezervami in morale so skrbeti za to, da so jim dohajala sredstva tudi iz drugih krogov izvan svojih članov in sicer ne le iz lastnega svojega okrožja, ampak tudi od drugod — začele so delati s tujimi dežarnimi sredstvi, t. j. z ulogami in z izposojili. Začele so denar vabiti na se. Da je pa tak denar dražji, ko tak, ki prihaja iz lastnega nagiba, je očividno. To se pojavlja povsed v življenju. Če imam kaj odveč denarja, nalagan ga sicer za kolikor mogoče visoke obresti, toda tako, da varnost ne trpi, in moram se toraj zadovoljiti s takimi obrestmi, kakeršne mi ponuja siguren dežarni zavod, ali pa kakeršne mi hoče dajati zasebnik, kateremu sem pripravljen denar zaupati, in kateremu ga ponudim. Če pa pride zasebnik k meni in si isče denarja na posodo, si mislim (dasi mi to prava bratovska ljubezen) da bo, ker je v zadregi gotovo pripravljen tudi nekoliko višje obrestovati denar in zahtevam torej nekoliko višje obresti, kar je deloma pač opravičeno s tem, da dobim iz denarnega zavoda denar v slučaju lastne potrebe vselej takoj ali vsaj pri višjih zneskih po kratki odpovedi nazaj, zasebniku pa ga moram na pol leta odpovedati, in še ga časih ne dobim brez tožbe nazaj, časih pa še s to ne. In če ga o pravem času ne dobim, mi odide dobikek, ki bi ga sicer z denarjem lahko drugod naredil, ali pa si moram denar, če ga silno potrebujem časih sam za drage obresti iskat, če pa celo izgubim, ali tudi le deloma izgubim, imam tako škodo, da je opravičena za tako pretečo škodo majhna premija, kateremu si dam z nekoliko višjimi obrestmi plačati. Sicer je to časih le opravičevanje svoje sebičnosti, kakor so ga oderuhli navajeni, katerim manjka do celjske bratovske ljubezen do svojega bližnjega, katerega položaj izkorističajo in ga izsesajo kakor pijavke. In tako tudi definuje moderno pravo oderuščvo. Opustila se je omejitev obrestij po njih absolutni visokosti, kar je do celjske pravilno. 8% obresti n. pr., ki so za kmeta tako visoke, da jih ne more plačati, da ga uničijo, so tako nizke za trgovca, ki z denarjem kupi po ceni blago in napravi lep dobiček, ali pa, ki se, recimo s posojilom, reši sicer neizogibnega konkurza. Če mi preti dražba mojega imetja, če ne poravnam dolga in dobim posojilo za nekoliko višje obresti, nisem še uničen, ker sem za sedaj svoje imetje rešil za se in se otel veličih troškov, v bodoče pa mi bo ložje mogoče posojilo z obrestmi vred poravnati, kakor sedaj, ko nimam gotovine — ako mi je dovoljeno, poravnati dolg v tako majhnih obrokih, da jih morem pristediti. In v tem obziru je morebiti zakon še pomankljiv — premalo oderuščvo omejuje — ker ne dopušča brez upnikove dovolitve vračilo dolga v delnih zneskih. (Dalje prih.)

Poslano.*)

"Slovenec" priobčil je v št. 29 z dne 5. februarja 1896 "Zahvalo", s katero se "občinski zastopnik Mekinje" javno rahvali odvetniku g. dr. Susteršiču, ker je njih "interese v preporni zadevi zaradi takozvanega Suševga mostu preko Neveljce nasproti občinskemu zastopniku kamniškemu pri najvišjem upravnem sodišču na Dunaju tako modro in vrlo zastopal ter jim do pravičnega izida pomagal."

Da se izve resnica, opomni se to, da se občina Kamnik v zadevi Suševga mostu z občino Mekinje nikdar prepričala ni, temveč da se je prahašnja zaradi poprave tega mostu rešilo pri sl. deželnem odboru in da je občina Mekinje pri upravnem sodišču tožila sl. deželni odbor, ne pa kamniški občinski zastopnik.

Kako "modre in vrlo" je g. dr. Šusteršič občino Mekinje zastopal ter do "pravičnega izida pomagal", sledi iz razsodbe upravnega sodišča z dne 15. januvarja 1896, št. 275 ex 1896, dostavljene dne 20. t. m., katera se glasi: "Die angefochtenen Entscheidungen werden nach § 6 des Gesetzes vom 22. Oktober 1895, R. G. Bl. Nr. 36 ex 1876 wegen mangelhaften Verfahrens aufgehoben."

Iz tega se razvidi, da občina Mekinje še vsled tega razsodila prav nič dosegla ni, ker bo glasom omenjenem postavne odločbe sl. deželni odbor to stvar vnovič razsoditi priliko imel.

V "Zahvali" podpisanim zastopnikom občine Mekinje pa kličemo v spomin pregovor: "Si tacuisse, philosophus mansisset". **Ved Kamničanov.**

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Stev. 65. **Doželno gledališče v Ljubljani.** Dr. pr. 725.

Zadnja gledališka predstava v tej sezoni.

V torek dne 31. marca 1896.

Na korist prvemu ljubimcu slov. drame gospodu **Danilu.**

EGMONT.

Zaloigra v petih dejanjih. Spisal W. pl. Goethe. Poslovenil Gangl. Godba Beethovenova. Režiser Rudolf Ineman. Blagajna se odpre ob 7. ur. — Začetek točno ob 18. ur. Konec ob 10. ur. zvečer.

Vstopnina glej na gledališkem listu.

Pri predstavi svira orkester slav. c. in kr. pešpolka št. 27.

Umrli so v Ljubljani:

24. marca: Adela Nick, računskega podčasnika hči, 2 dni. Pred kosarno št. 4, Asphyzie.

25. marca: Janez Švigelj, šolar, 7 let, Hradeckega vas št. 21, vodenica pri Škarlatici. — Jožef Šulc, knjigovodja, 52 let, Poljanski trg št. 5, jetika.

V hiralnicu:

24. marca: Hedvika Jerman, vrtnarjeva hči, 13 let, sušica možganov.

Meteorologično poročilo.

Marec	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm. v 24 urah
28.	9. zvečer	726.9	18	sr. jvzh.	pol obl.	
29.	7. zjutraj	721.8	0.9	sr. svzvod	pol obl.	1.7
*	2. popol.	719.1	8.9	m. vzvzh.	pol obl.	
"	9. zvečer	720.1	6.2	p. m. szah.	oblačno	
30.	7. zjutraj	720.8	5.2	sl. svzvod	pol obl.	0.0
"	2. popol.	721.6	10.6	sl. sever	skoro obl.	

Srednja temperatura sobote in nedelje 3.2° in 5.3°, oziroma za 2.8° in 0.9° pod normalom. — V noči od sobote na nedeljo videl se je obroč okoli lune. V nedeljo zjutraj slana.

Na prodaj je lepo in veliko kmetsko posestvo

z zidano hišo in gospodarskimi postopji, z opeko krito in vse v dobrem stanu, v Brezovici, v lepem kraju na Dolenjskem, občina Mirna, blizu železnične postaje Trebnje in Velika loka, **prav po cenit in pod ugodnimi pogoji.** Posestvo obstoji: iz njiv v lepi legi in z lahkim obdelovanjem čez . . . . . 20 oral, iz travnikov z žlahtno travo čez . . . . . 3 orale, iz vrtov z žlahtnim s-djem blizu . . . . . 1 oral, iz vinogradov z izvrstno vinsko kapljico čez . . . . . 2 oral, iz lepih bukovih in smrekovih gozdov čez . . . . . 26 oral, skupaj čez . . . . . 53 oral.

(2141 3) Več se izvē pri lastniku **Antonu Šepiću v Trstu** ali pa pri **Franu Zupančiču v Rakovniku**, pošta Št. Rupert, Dolenjsko.

Potovalni nadzornik

se vzprejme za zavarovalni zavod, poslujoč v vseh zavarovalnih strokah. Letna plača 1200 gld. in provizija. Oziralo se bode le na reprezentativne prosilce, večše zavarovalnega poslovanja.

Prošnja s spričevali vložiti je pod „Nadzornik“ pri upravnosti Slovenskega Naroda.

Potrtega srca jayljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubljeni soprog, oziroma last in očem, gospod.

Anton Tratnik

prakt. zdravnik

v nedeljo dn. 29. t. m. zjutraj ob 1/7. uri, predviden s svetostajstvi za umirajoče, v 89. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnega bode v pondeljek dn. 30. t. m. ob 1/6. uri popoludne.

Smartno pri Litiji, dn. 29. svetega 1896.

(2162)

Zalujoči ostali.

Mesto vsakega posebnega naznanila.)

Zahvala.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja meje bolezni in ob smrti našega preljubljenega očeta, gospoda

Ivana Kordisch-a

najemnika užitninskega davka

za lepe vence in za spremstvo k poslednjemu počitku zahvaljujemo se na priscrnej vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

V Ljubljani, dn. 30. svetega 1896.

Terezija in Marija Kordisch

(2161)

hčeri.

jed.

hčeri.

hčeri.</